

Encyklopedie
Nepsů

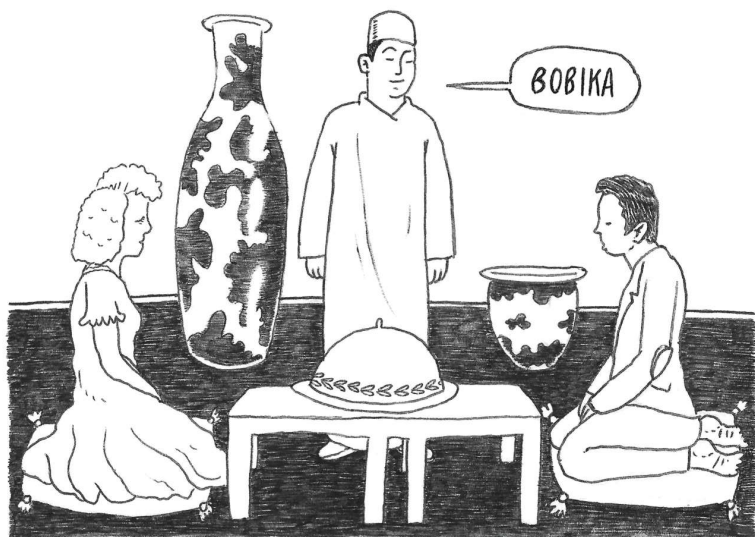
Oldřich Holinka

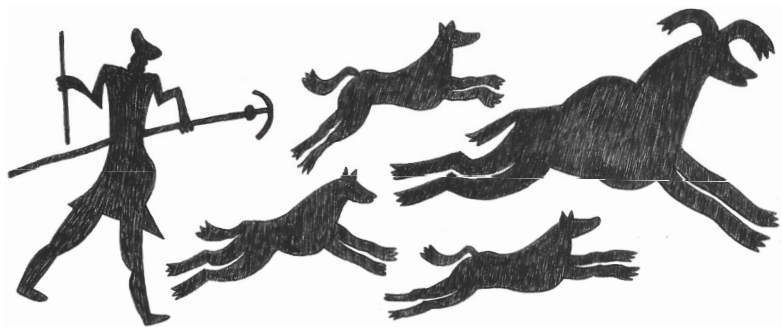

Oldřich Holinka

Encyklopedie
Nepsů

Díky všem, kteří pomohli!
Hlavně Renátě, Anibou a Leošovi

Úvod

Pes je s člověkem úzce spjat odnepaměti. Po tisíce let se vlci potulovali kolem lidských obydlí a živili se zbytky jejich úlovků. Přestože to byly šelmy, postupem času si zvykly žít v blízkosti člověka a stejně tak i člověk si zvykl na jejich společnost. Strach a oboustranná nedůvěra vymizela. Nejprve se stal pes součástí lidské smečky čistě z praktického důvodu – hlídal obydlí či stáda a pomáhal při lovech, za což dostával najíst. Ve chvíli, kdy se však při lovu nedařilo a sám člověk měl o jídlo nouzi, stal se právě pes jeho potravou.

S vývojem lidstva, společnosti a životních podmínek se však vyvíjel i oboustranný vztah psa a člověka. Nebyla to už jen lidská touha po ochraně, která přiváděla lesem odchované vlky do vesnic a měst. Z obyčejného pomocníka se brzy stal společník a plnohodnotný, často dobře vycvičený člen rodin. Domy a zahrady brzy ohraničily ploty, zajistily zámky, kamery a rafinované detektory pohybu, kusy jehněčího se začaly vyjímat na pultech obchodů a silnice, železnice a vzdušné cesty umožnily rychle a bezpečně překonávat neznámá a nehostinná území, v nichž může čekat nebezpečí.

Nejen že se s celkovou proměnou změnila role psa, ale časem došlo také k zásadní transformaci jeho vzhledu. Z krvelačných, nebojácných a majestátních vlků se stali veselí mazliví tvorové na vodítku, jejichž štěkot má k šelmám daleko a občas by se vešli klidně do kapsy...

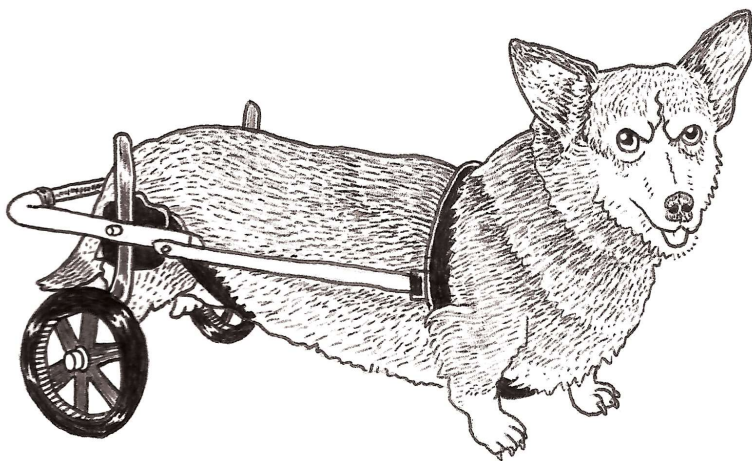
Co je NEpes

Neexistuje nic jako pes obecný, u kterého bychom mohli hledat nějakou univerzálnější podobu. Je pes domácí a pod něho se schovají všechna plemena. Na stejné úrovni zde stojí jak čivava, kolie tak i vlkodav. Ale jak zjistíme, co je ještě pes a co už ne? A poznají to oni? Pozná rotvajler, že je bišonek taky pes?

Vývoj psa je spojen s vývojem člověka, a to jak technologickým, tak sociálním.

Začíná to feudalizací. Jakmile je jeden člověk nad druhým a ten nahoře se nemusí starat, tak má spoustu času pěstovat koničky a podivnosti. Ve chvíli, kdy člověk přestává řešit nedostatek potravy a nutnost chránit se, začíná řešit co s volným časem. V tuto chvíli začíná člověk cíleně měnit své okolí, za účelem vlastního pohodlí. Můžeme jako jeden z příkladů uvést dalmatina. To je, plemeno které bylo vyšlechtěno, aby běhalo za kočárem a působilo tak jako módní doplnek.

Nepsem se pes stává právě tímto lidským chováním. Cílené tělesné změny, které často samotnému psu škodí. Navíc se do toho promítá i ztráta smyslu vlastnit psa. Dnes, jak již bylo naznačeno, se jedná, bohužel především o doplňky a hračky.

Užitečný pes

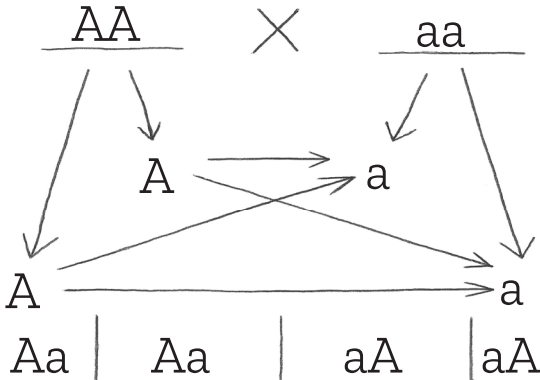
Zbytečný pes

Šlechtění

Šlechtění je cílená selekce. Jak již bylo zmíněno v úvodu, původně šlo člověku hlavně o psí schopnosti. Když pes dokázal stopovat zvěř nebo hlídat osadu, bylo jedno, jestli je černý, chundelatý, lysý nebo má sklopené uši.

Představme si třeba život v osadách, kde se chová pár jedinců ochočených vlků. Daná osada vyniká také v počtu chované zvěře a psi/vlci jsou na tento způsob soužití zvyklí. Běhají kolem stád, hlídají je a do jisté míry i spravují. Na druhou stranu sousední osada taková stáda nevlastní, a tak se musí spoléhat pouze na lov. K tomu má své vlastní, jinak vycvičené psy, kteří umí s jistotou stopovat zdravou nebo poraněnou zvěř. Zkříží-li však tyto dvě osady své psy, dostanou potomky, u kterých se se dá předpokládat obojí schopnost – schopnost chránit i lovit.

Příklad:

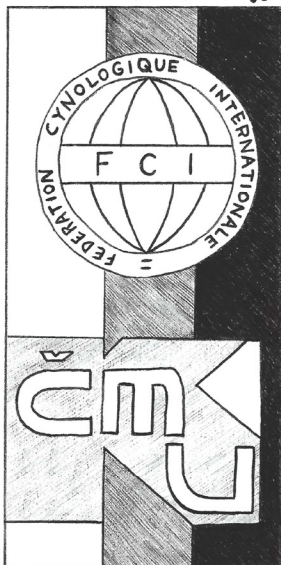

Každá pohlavní buňka při reprodukci nese polovinu informace, která se doplní od protějšku.

V dnešní době se však šlechtěním cíleně generuje především vzhled psa – domácího mazlíčka. Například při šlechtění mopse, jehož charakteristickým znakem je dnes krátký čenich, se z vrhu vybírá takový jedinec, který má čenichovou část co nejkratší. Z dlouhodobého hlediska se křížením s podobně selektovanými psy nebo fenami docílí toho, že se plemenu v toku času čenich konstantně zkracuje. Historické fotografie tento vývoj věrně dokládají.

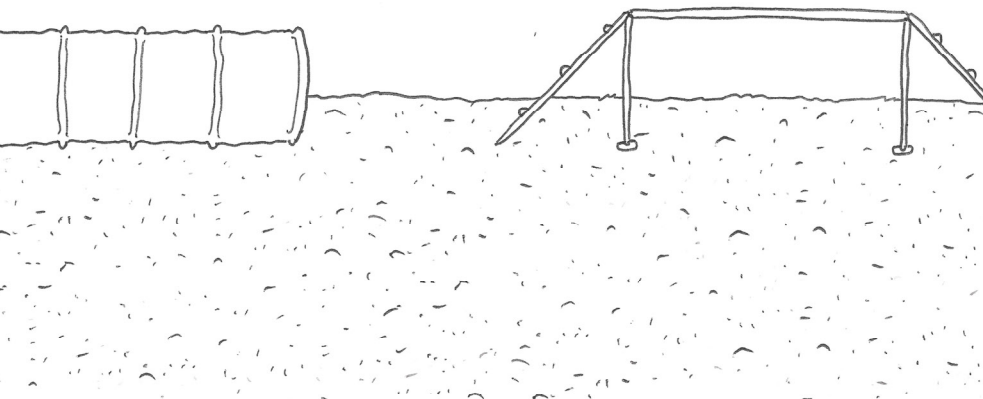
Czech Republic
Land of Dogs

Czech Kennel Club

český kynologický svaz

Kynologické kluby

Kynologické kluby (KK) jsou instituce, které se zabývají evidencí, ochranou, množením a studiem jednotlivých plemen. KK jsou zaměřeny na určité plemeno či plemena. To znamená, že se můžou zabývat jedním plemenem, ale i několika (většinou) sobě podobnými.

Mají v evidenci jedince, kteří disponují Průkazem Původu („čistokrevný pes“) a splňují standardy dané klubem – hodnotí se především fyzický vzhled jednotlivých psů. U vzhledu je dána jednotná norma, jejíž dodržování se však u různých klubů může lišit. Tento liberální přístup bohužel může do jisté míry přispívat k postupné deformaci jednotlivých plemen.

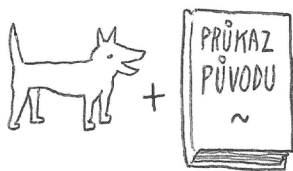
Jak chovat plemena s průkazem původu a jak je uchovnit.

Chovat „čistokrevného psa“ není nic jednoduchého ani levného. Pokud člověk vlastní fenu s průkazem původu a chce, aby mu ji pokryl pes také s průkazem, musí být členem klubu. Pes však nemůže být do klubu přijat, pokud nesplňuje předem daná kritéria.

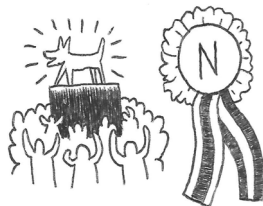
Většina klubů má ve svých požadavcích stanoveno, že se členové klubu musí účastnit jejich akcí. Týká se to především výstav, přičemž se současně předpokládá, že bude pes v soutěžích úspěšný. Za odpovídající výsledek se považuje hodnocení VÝBORNĚ nebo VELMI DOBŘE. Dále se musí prokázat, že pes nemá dysplazii kyčelního kloubu ani žádný jiný dědičný defekt. Následně nastoupí zástupce Klubu a provede tzv. BONITACI, tedy posouzení kvality psa po vzhledové i povahové stránce. Důležité je, aby v proporcích jednotlivých částí těla a v povahových rysech odpovídal standardu. Na základě bonitace je buď pes shledán vhodným ke šlechtění, popř. Je upozorněno na drobné odchylky od standardu. Ty však nejsou důvodem k vyřazení z chovu, pokud bude mít partner ryze standardní povahu. Pokud je ale některá vlastnost shledána nepřijatelnou, je jedinec z chovu vyřazen.

6 bodů, jak ve zkratce uchovnit vašeho psa do klubu.

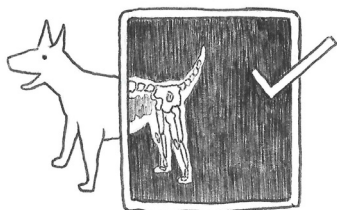
Musíte mít psa s průkazem původu, neboli "čistokrevného psa."

Musí absolvovat nejméně jednu výstavu s oceněním alespoň velmi dobře

Musí mít osvědčení, že nemá dysplazii kyčelního kloubu

Zastupce KK musí schválit standardy dány KK

Pes musí být zapsán do KK (pokud vše předchozí dopadne dobře)

V záznamech KK musí být nalezen vhodný partner. Pak už se můžete těšit z výsledku!

Pokud vlastníte fenu, musíte se domluvit s majitelem psa. Tomu se většinou zaplatí nějaká částka za to, že svého psa nechá pokrýt vaši fenu.

FCI

Fédération Cynologique Internationale

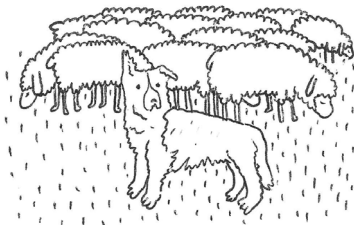
Motto: For Dogs Worldwide
(Pro psy po celém světě)

Mezinárodní kynologická federace je mezinárodní organizace sídlící v Belgii. Byla založena v roce 1911 a u jejího vzniku bylo pět států: Německé císařství, Rakousko-Uhersko, Belgie, Francie a Nizozemsko. Dnes je členských států 75.

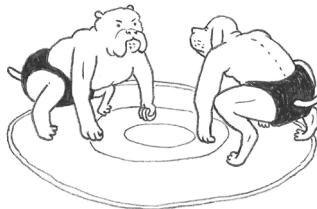
Federace vznikla po vzájemné domluvě hlavně proto, aby popsalala jednotlivá doposud existující plemena a dala jednotný řád jejich vzhledu a vlastnostem. Do té doby bylo běžné, že se v důsledku nesystematického přístupu zástupci plemen v různých zemích výrazně lišili. FCI rozřadila plemena do deseti kategorií. V současné době evidujeme 346 psích plemen. Celkový počet se neustále mění, protože šlechtitelé stále šlechtí plemena nová. Snaží se i o vzkříšení plemen starých - téměř nebo zcela zaniklých.

Skupiny FCI

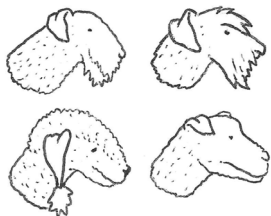
1. Plemena ovčácká, pastevecká a honácká

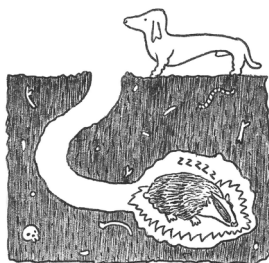
2. Pinčové, knírači, plemena molossoidní a švýcarští salašnickí psi

3. Teriéři

4. Jezevčáci

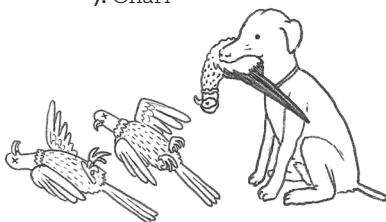
5. Špicové a tzv. primitivní plemena

6. Honiči a barváři

7. Ohaři

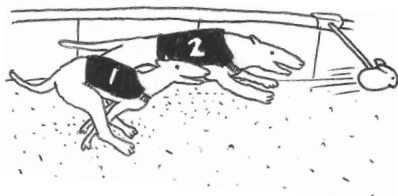
8. Slídiči, retrívři a vodní psi

9. Plemena společenská

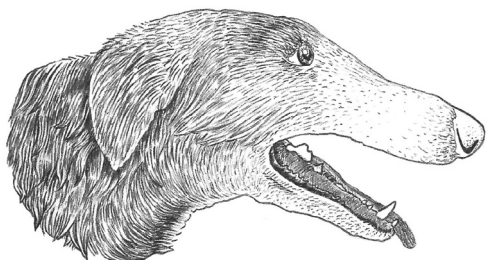

10. Chrti

Tvar lebky

Tvar psí lebky rozdělujeme do třech základních skupin.

Dolichocefalický

Velice protáhlá a zploštělá hlava. Čenichová partie se může svou délkou rovnat mozkové části.

Mezocefalický

Sem patří většina plemen. Od vlka se liší hlavně tím, že mají větší mozkovnu a trochu kratší čenich. Poměr je také prakticky totožný.

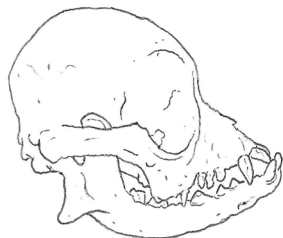

Brachycefalický

Čenich je zkrácený, ale poměr měkkých tkání uvnitř lebky zůstává stejný jako u nezkrácených. To je jeden z důvodů, proč mají tato plemena problémy s dýcháním.

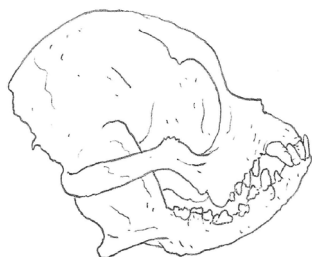
Vlk

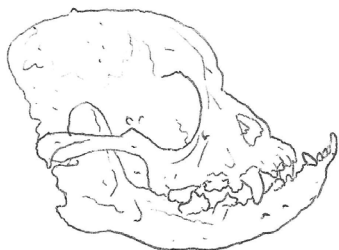
Shi tzu

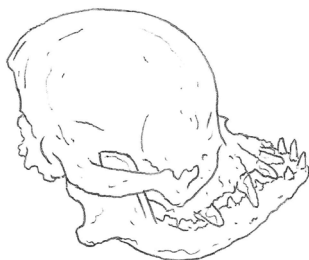
Husky

Japončik

Anglický buldok

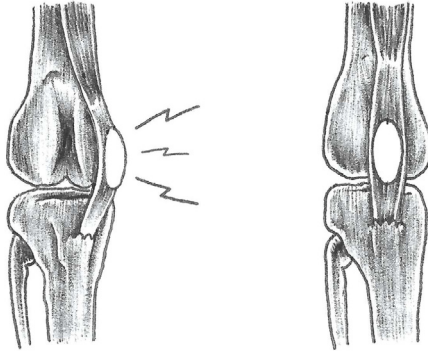

Mops

Nejčastější choroby

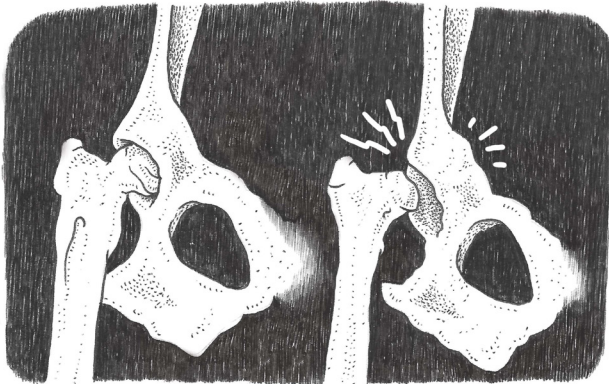
Luxace pately

znamená vykloubení česky a jedná se také o onemocnění způsobené genetickou predispozicí. Vychýlení však může nastat i při úrazu.

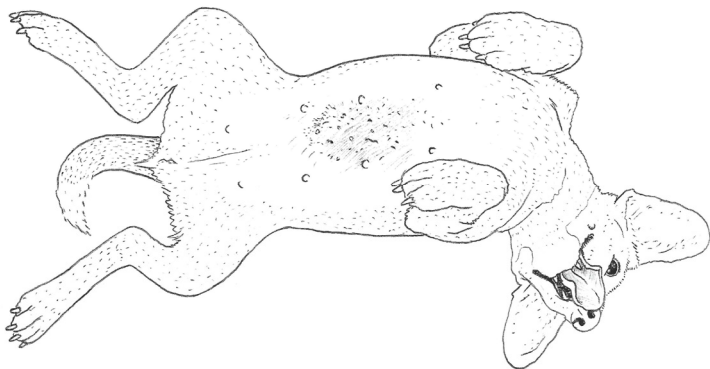
Dyspazie kyčelního kloubu

je genové onemocnění kyčelního kloubu. Vyskytuje se především u velkých plemen. Vypadá tak, že hlavice stehní kosti nezapadá do kyčelní jamky. To vede k tomu, že pohyb kloubu není plynulý a pes se vyhýbá bolesti omezením pohybu.

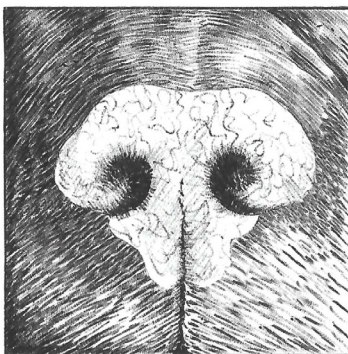
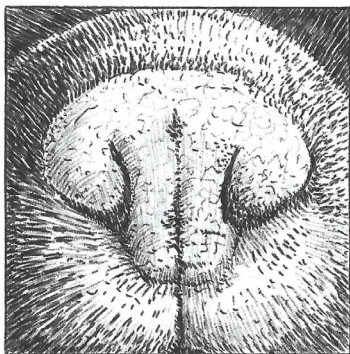
Kožní onemocnění

se nejčastěji vyskytuje u plemen s povyslou kůží, která se překrývá a má tak tendenci se zapařovat. Jde o obvyklý problém např. u šarpeje, baseta nebo neapolského mastiva.

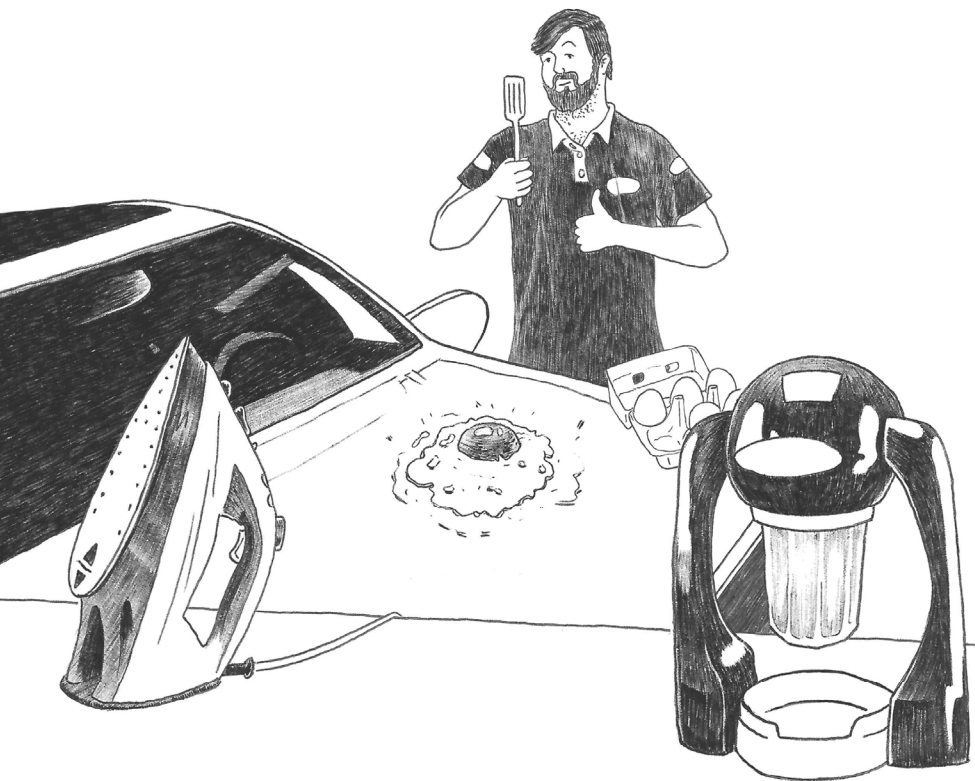
Problémy s dýcháním

Některá plemena mají tak úzké nozdry, že mohou téměř dýchat. Většinou se jedná o krátkolebá např. mops, francouzský buldoček, anglický buldok nebo japonský chin. Často musí zasahovat zvěrolékař a uměle nozdry rozšiřovat.

Reklamní okénko

TV kraviny

Kdo by nechtěl svému čtyřnohému miláčkovi zpříjemnit život? Úžasně měkké granule s masovou příchutí pro něj a pro Vás lehké pevné vodítko, které ho udrží. To i mnoho dalších vychytávek pořídíte téměř v každém chovatelském obchodě. Pár jich však máme i zde. Ceny jsou porovnávány v různých obchodech a mělo by se jednat o skutečné částky.

ZAVOLEJTE IHNEDE
A NEZÍSKÁTE JEDEN
PSÍ KRÁM, ALE DVA
PSÍ KRÁMY!

A TO SE
VYPLATÍ!

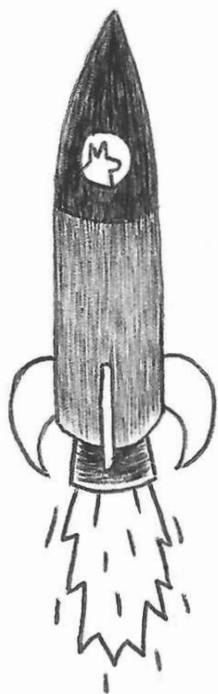

*k dostání
ve dvou barvách*

Čepice

Příjde vhod ve slunném dni

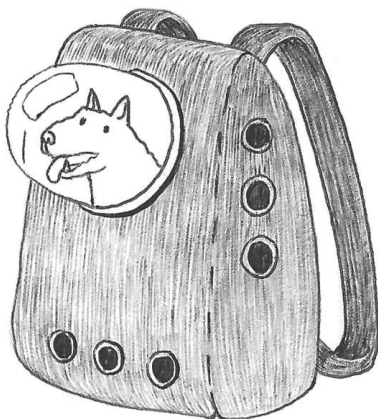
od 189 Kč

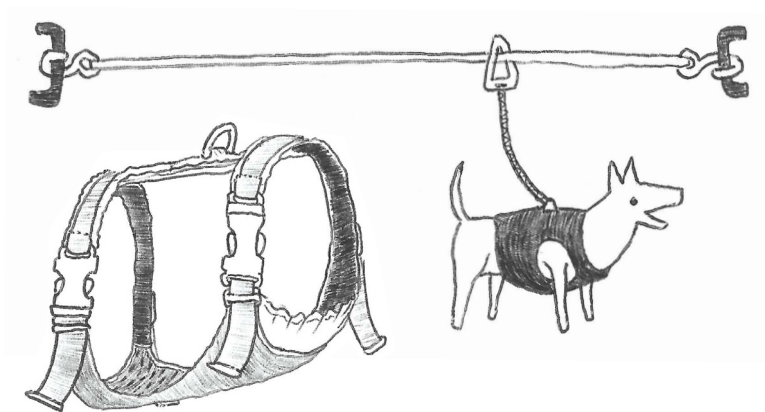

Batož

Ideální pro přenášení malých
psů i koček

od 949 Kč

Bezpečnostní pás

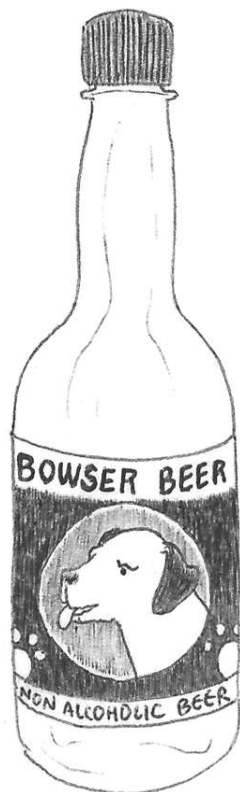
Chraňte svého mazlíčka i sebe

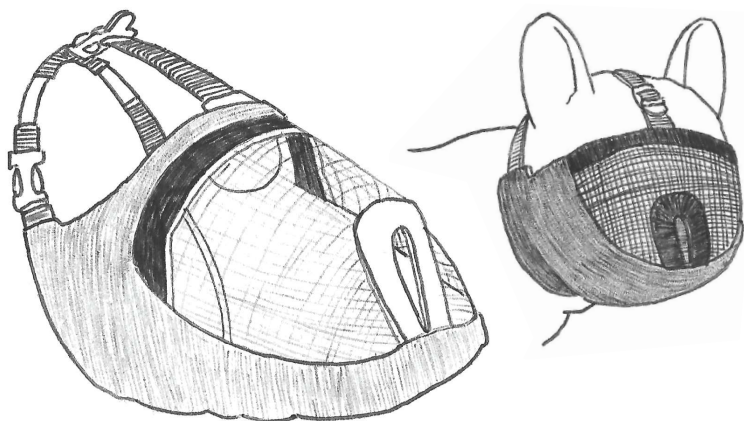
od 749 Kč

Psí pivo

Když člověk nerad pije sám

od 75 Kč

Náhubek

Když váš pes nemá
čumák na normální
košík, je tu tato
slušivá maska!

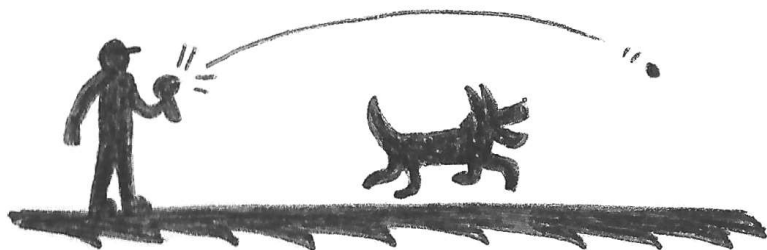
od 73 Kč

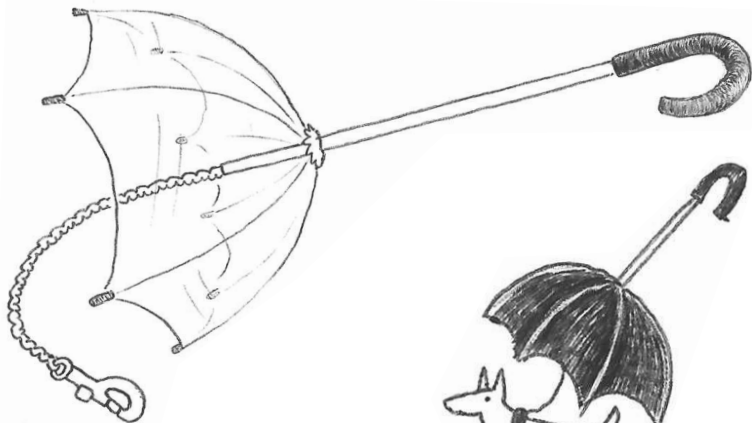

Aportovač granulí

Ideální na procházky v parku

od 239 Kč

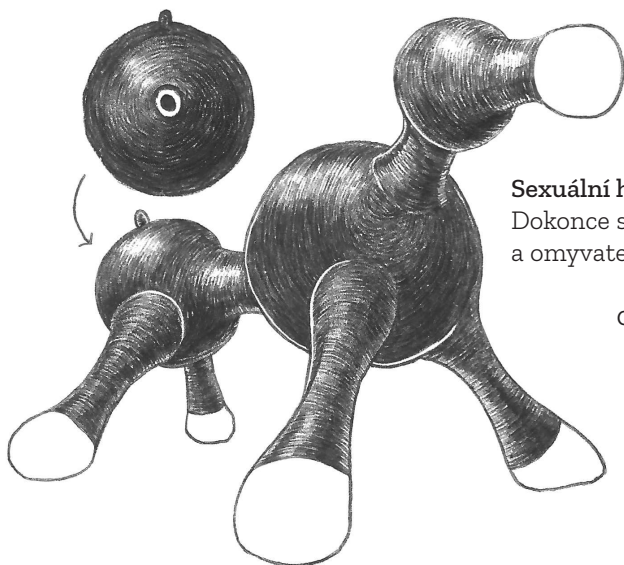

Deštník

Prší a vy nemáte rádi zápach
zmoklého psa. Máme řešení!

od 339 Kč

Sexuální hračka

Dokonce s vyjímatelným
a omyvatelným otvorem!

od 5 690 Kč

**Nejpoznamenanejší
plemena**

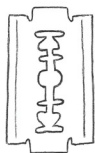

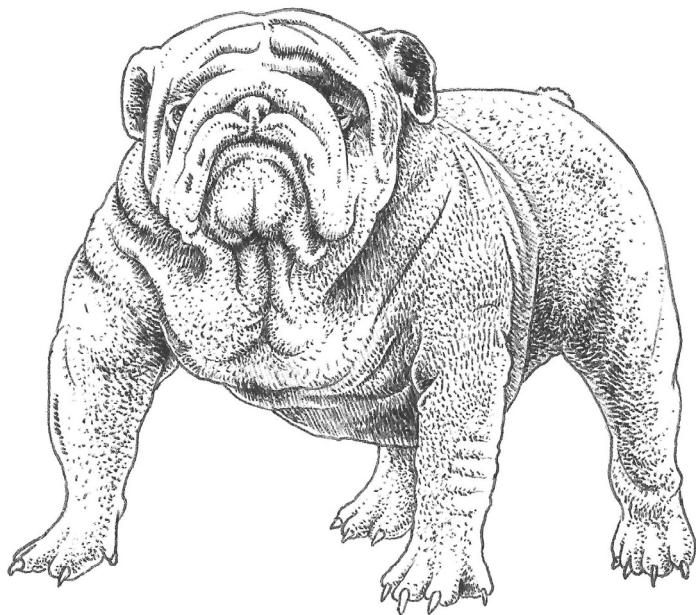
Čivava

Jedná se o nejmenší psí plemeno. Původ má ve střední Americe a tak je jeho jméno odvozeno od mexické provincie Chihuahua. Neví se jistě, kde se toto plemeno vzalo. Předpokládá se však, že čivavy žily v norách a tamní domorodci je chytali a ochočovali. Dnes patří k nejoblíbenějším plemenům vůbec. Přispívá tomu i právě onen malý vzrůst. Obyvatelé paneláků jej často volí jako ideálního společníka do svého bytu.

Vyskytuje se ve dvou variantách. A to dlouhosrstý a krátkosrstý. Zbarvení je velmi rozmanité, od černé přes světle hnědou, strakatou až po čistě bílou

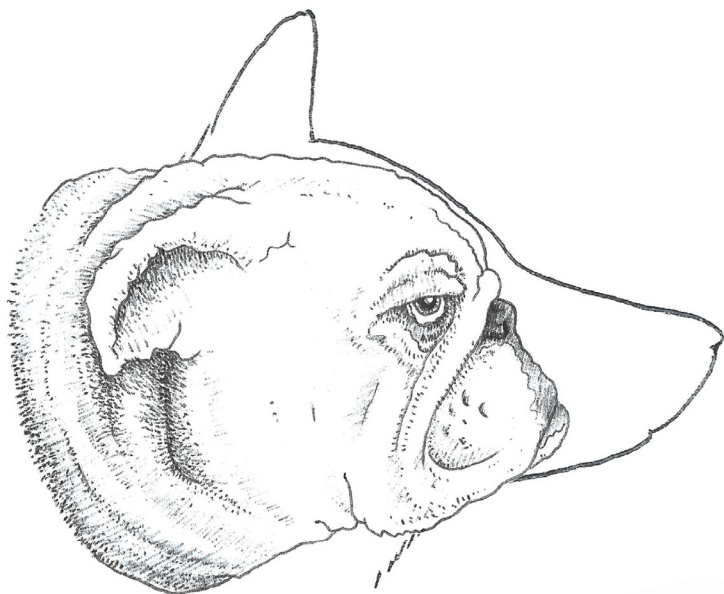
Někteří jedinci mají tak vypoulené oči, že není dobré s nimi chodit do vysoké trávy. Obzvlášť, jde-li o trávu říznačku.

Anglický buldok

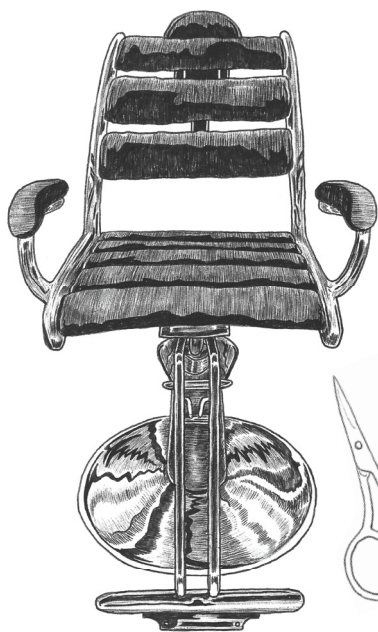
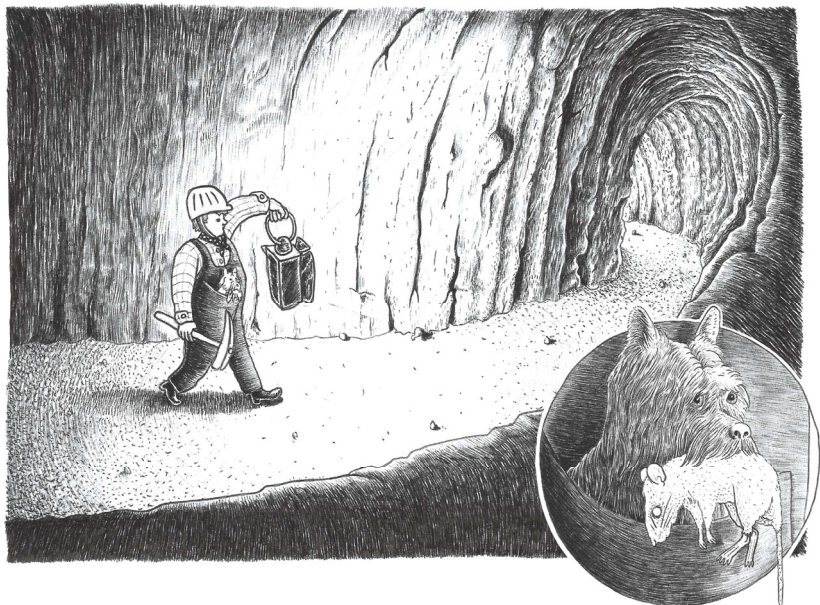
Původně atletické, silné, rychlé plemeno, dnes bohužel jedno z nejvíce zdeformovaných vůbec. Povislá kůže tvoří záhyby, pokožka se zapařuje a tvoří se vyrážky. Široký hrudník způsobuje to, že jsou přední nohy daleko od sebe a psí se obtížně chodí. Když se k tomu přidá velice krátký čenich, kterým se téměř nedá dýchat, je chůze o dost složitější. Vše se ještě zhoršuje v průběhu parných dní. Při množení jsou jedinci mnohdy vybíráni tak, aby měli velkou hlavu. Čím větší, tím lepší, neboť jde o jeden z již ustálených charakteristických znaků Anglického Buldoka. Bohužel se v důsledku tohoto výběru neobejde velké procento porodů bez zvěrolékaře, jelikož je hlava až moc velká na to, aby prošla ven. Jednou z prvních věcí, které buldok vidí, tak není matka, ale veterinář.

Jorkšírský teriér

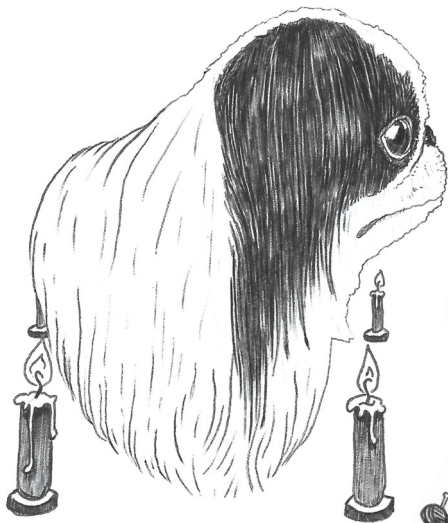
Byl vyšlechtěn v hrabství Yorkshire tamními horníky. Ti si přáli psa, který by byl vhodný pro lov krysy a zároveň se vešel do kapsy. Jeho srst je tak jemná, že se o ni musí náležitě pečovat. Dokonale připomíná vlasy. Je to velice temperamentní plemeno a objevují se dokonce případy, kdy si zasednul na jednotlivci a šikanoval ho nebo terorizoval celou rodinu.

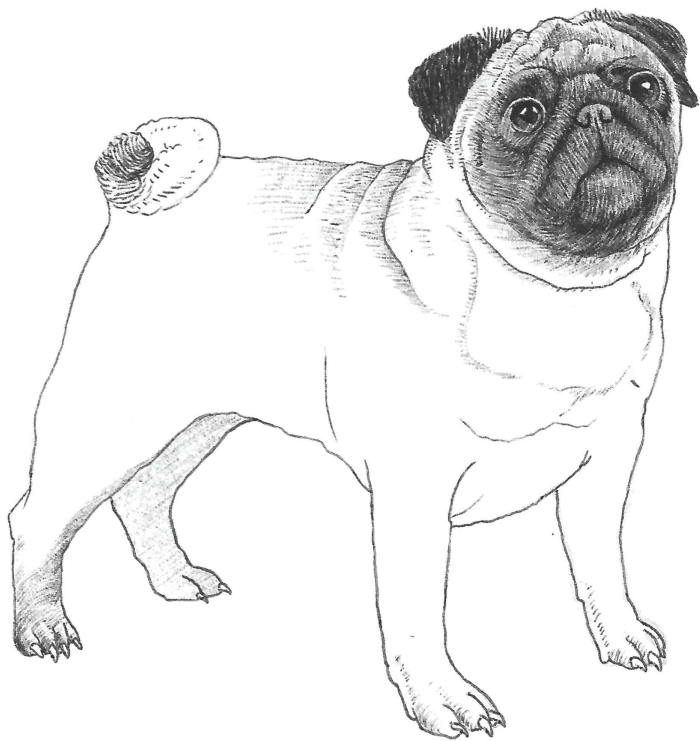

Japončik

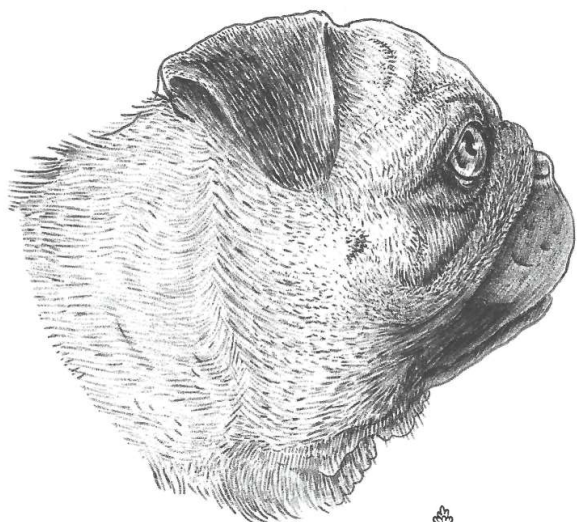
Těž známý jako Japan chin. Je to malé společenské plemeno, které se přivezlo do Japonska z Koreje. Japončíci byli chováni jako palácoví psi přímo v císařských domácnostech. Jeden z císařů dokonce prohlásil toto plemeno za posvátné a lidé byli nuceni se mu klanět. Do Evropy se toto plemeno dostalo na začátku 17. století a časem se stalo velice oblíbeným u žen z vyšších tříd. Dokonce královna Viktorie jich pár měla. Je to zároveň jedno z plemen s nejkratším čenichem. Má proto velké předpoklady pro dýchací potíže. Z toho důvodu by se u japončiků měl dávat pozor na jejich pohyb při vysokých teplotách.

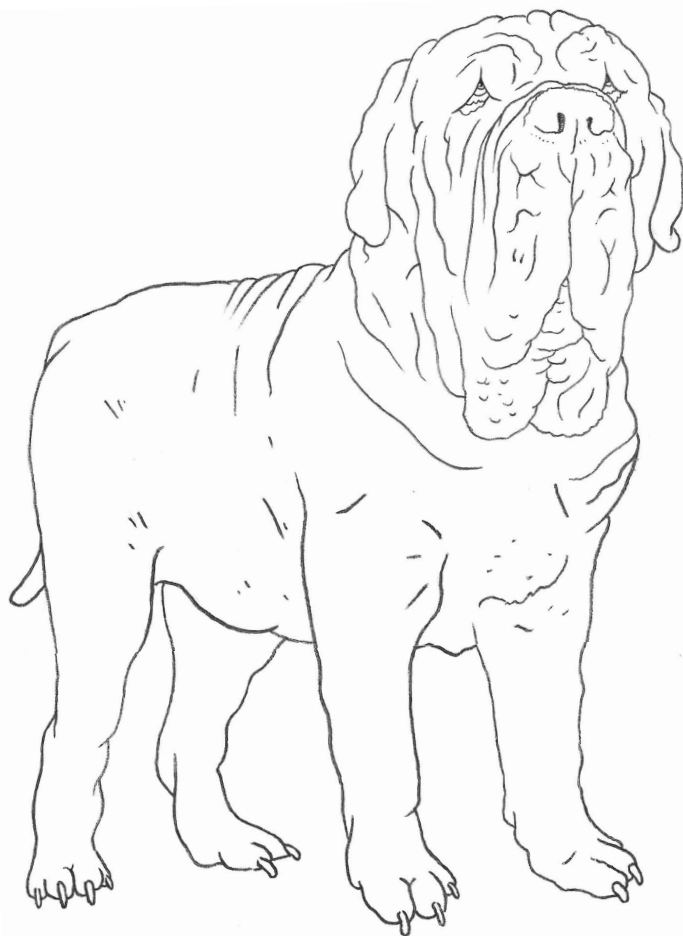

Mops

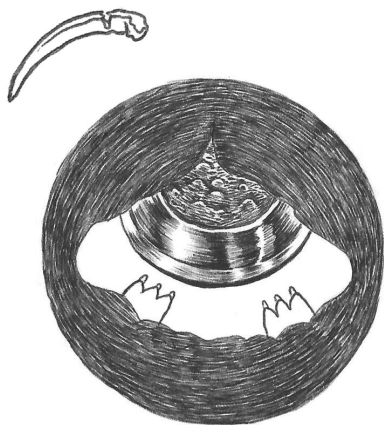
Byl vyšlechtěn v Tibetu údajně 1700 let před Kristem. Mopsové bývali společníky buddhistických lámů, ale v šestnáctém století je holandsští námořníci přivezli do Evropy, kde se těšili oblibě u králů a šlechty. Za posledních sto let se vzhled mopse dramaticky změnil. Existují fotografie, kde má mops dlouhý čenich i dlouhé nohy. Ve svém dnešním vzezření má výrazné problémy s dýcháním. Kvůli tomu se hůře pohybuje a nezvládá horké dny. Důsledkem ztíženého pohybu má také sklony k obezitě, které vedou k dalším problémům.

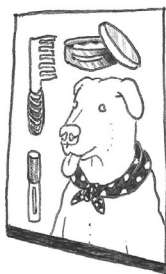

Neapolský mastin

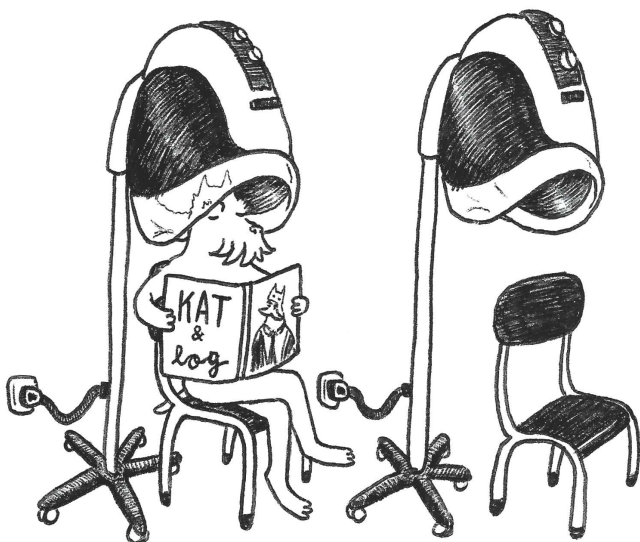
Má svůj původ už ve třetím století, a to ve starém Římě. Jeho typickým znakem je mohutné tělo, povislá kůže a často i kupírované, tedy zastřižované uši. V Česku je kupírování zakázáno a na výstavách se tyto jedinci nesmí neposuzovat. Často trpí alergiemi, přehříváním, nemocí očí a kůže. Velice slintá a má nechutné způsoby u jídla.

Fousatá plemena

Když se řekne pes s fousy, člověku nejspíš přijde na mysl nírač nebo český fousek – jejich charakteristický znak je obsažen přímo ve jméně. Je však velká spousta psích plemen, která vypadají, jako by se právě vrátila z holičství. Najdeme je hlavně mezi teriéry. Pár z nich si teď ukážeme.

PSÍ SALÓN

Jitka

PEČE
O VAŠE PSY

STŘIHÁNÍ

KOUPÁNÍ

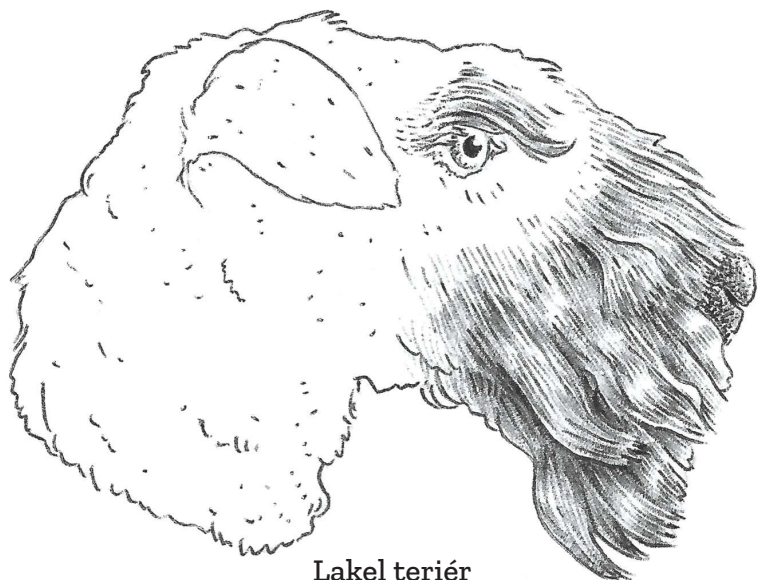

FÉNOVÁNÍ

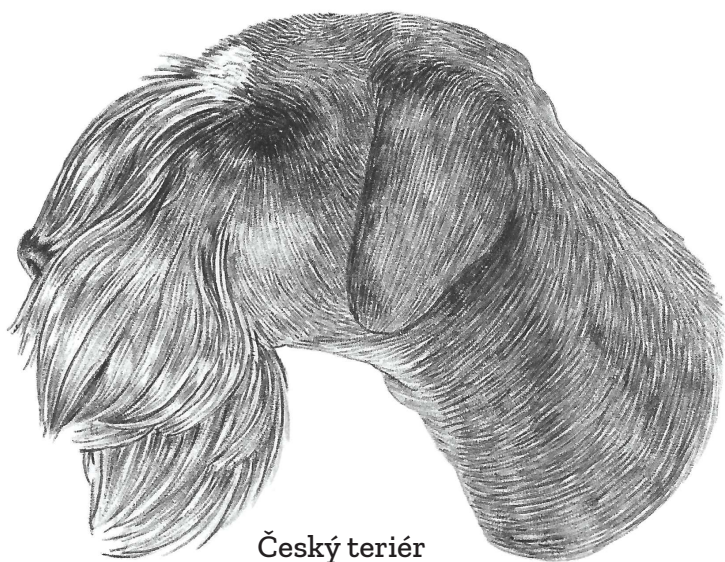
OŠETŘENÍ

(DRAPY, UŠI)

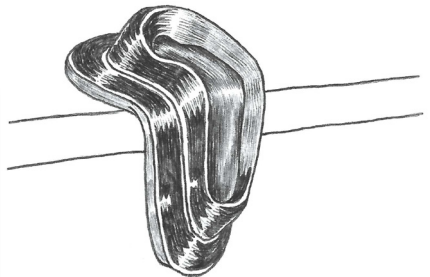
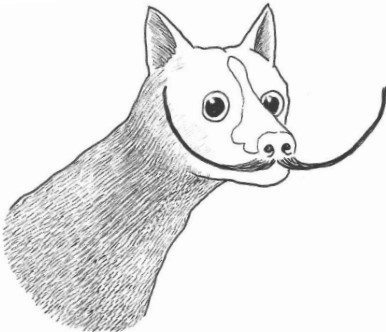
Lakel teriér

Český teriér

Český fousek

Bruselský
griffon

Shi tzu

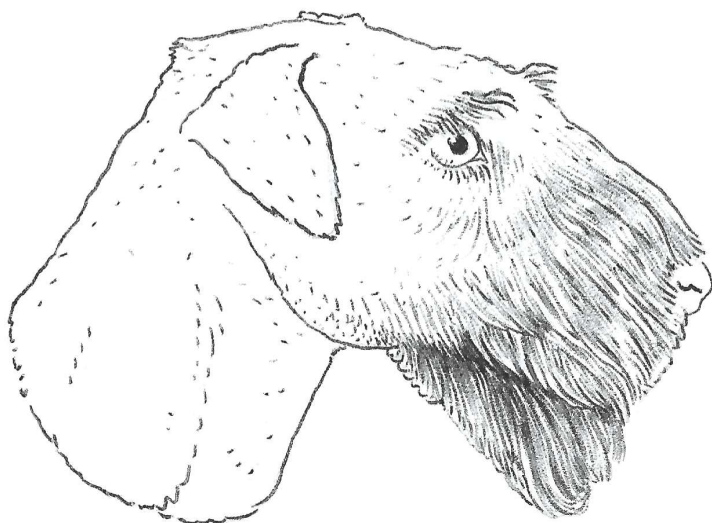
Kerry blue teriér

Skotský teriér

Německý drátosrstý ohař

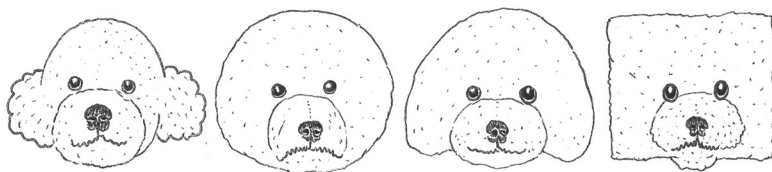

Elder teriér

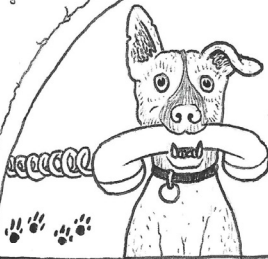

Malý knírač

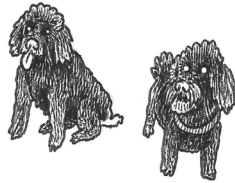
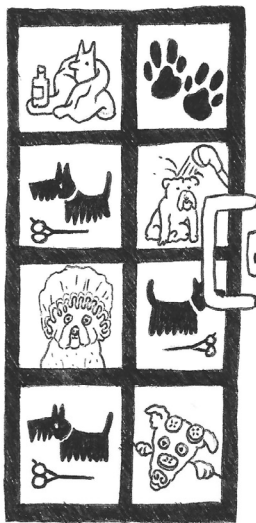
Geometrické střihy u Bišonka

PSÍ SALON BÁBA

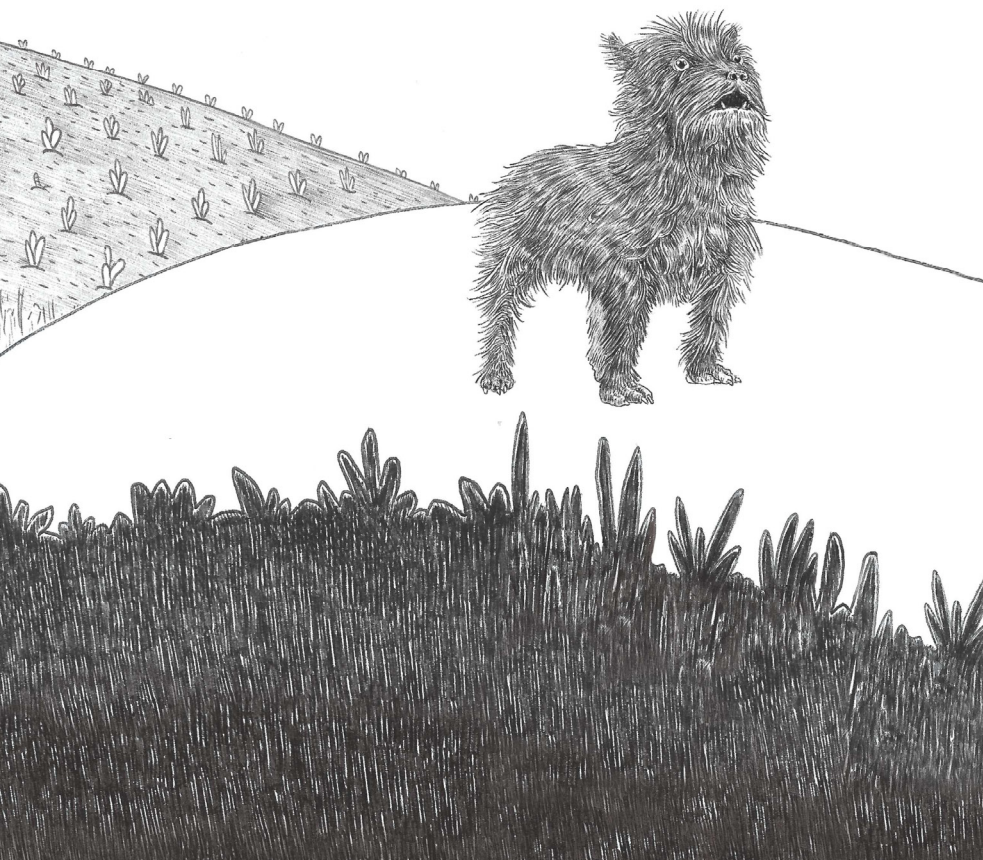
792 425 283

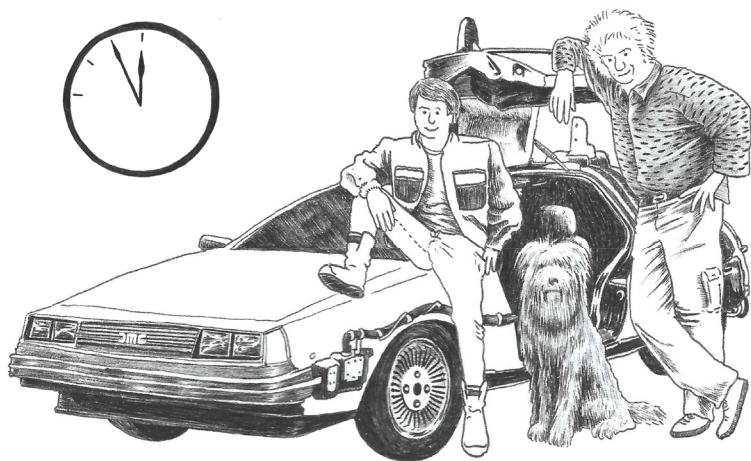

Filmoví psi

Téměř každému, kdo rád sleduje filmy, se vybaví nějaký slavný filmový pes. Jak už bylo řečeno v úvodu – lidé a psi jsou spolu od nepaměti. A tak se i psi stávají hrdiny příběhů, kde chytají za srdce svými dovednostmi nebo oddaností ohromují diváky po celém světě.

Einstein

Návrat do budoucnosti, 1985

První pes, který kdy cestoval časem.

Gradje

New Kids Turbo, 2010

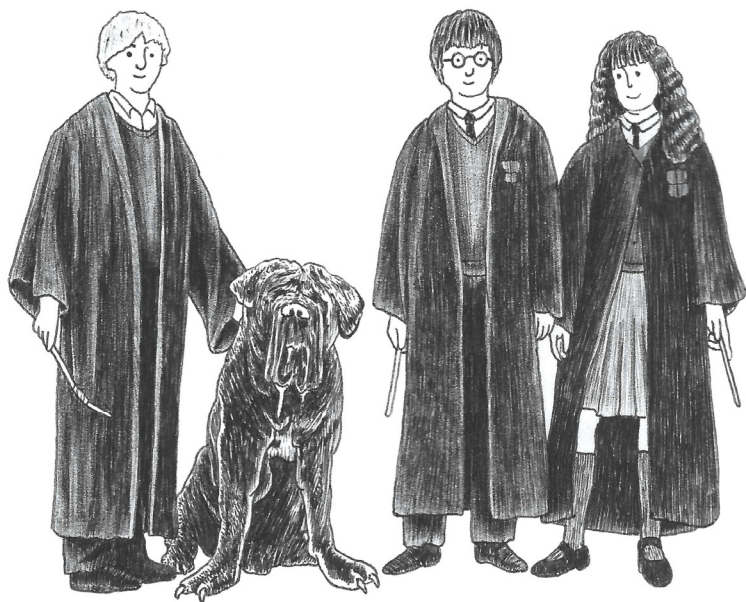
Parta výrostků z Majkantje se rozhodne, že nebude za nic platit. Doplatí na to i Gradje, který má problémy se zažíváním, velký předkus a smůlu, že má za pána takového blbece.

Doggie

Pokoj, 2008

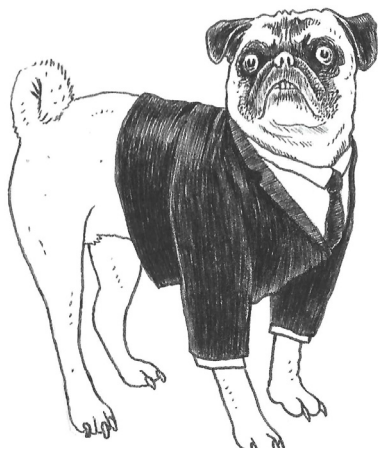
legendární skvěle špatný film kde se tento pejsek jen mihne.

Tesák

Harry Potter, 2001

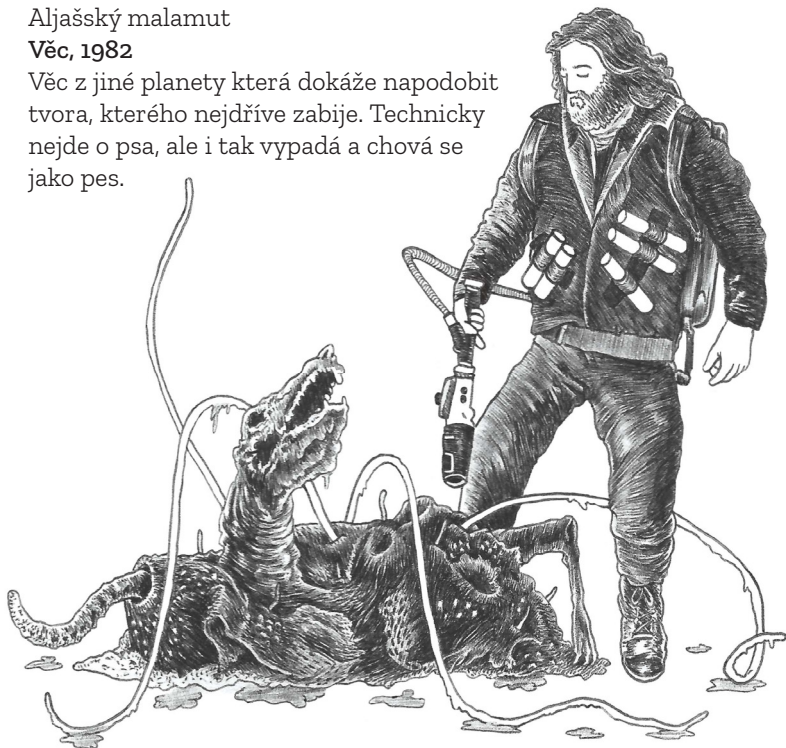
Pes šafáře Hagrida, který má nahnáho ze všeho.

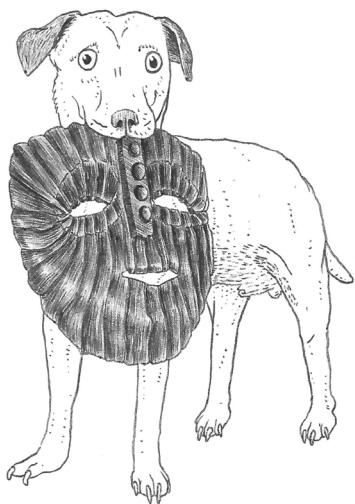

Frank
Muži v černém 2, 2002
Mluvící mops Frank
je parták dvou tajných
agentů strážících Zemi
proti vetřelcům z vesmíru.

Aljašský malamut
Věc, 1982

Věc z jiné planety která dokáže napodobit
tvora, kterého nejdříve zabije. Technicky
nejde o psa, ale i tak vypadá a chová se
jako pes.

Milo

Maska, 1994

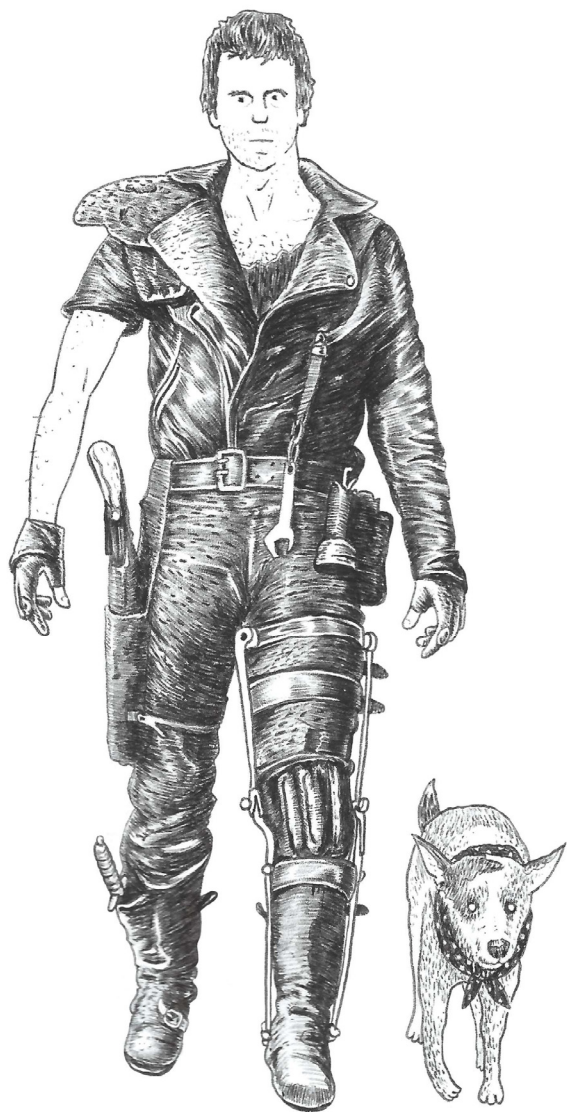
Bláznivá komedie kde Jim Carrey najde masku, která nositeli propůjčuje záhadnou sílu. Pes Milo si ji také vyzkouší.

Daisy

John Wick, 2014

Měl psů dost, ale Daisy odstartuje celý příběh. Je to tudíž nejdůležitější pes celé série.

Pes

Mad Max, 1981

Dokonalý společník v postapokalitickém světě.

Rex

Komisař Rex, 1981

Legendární policejní pes, pomáhající s řešením případů.

Max
Grinch, 2000
Poslušný splečník podlého grinche.

Puffy
Něco na té Mary je, 1998
chudák zapomenutý na
střeše auta.

Šařík

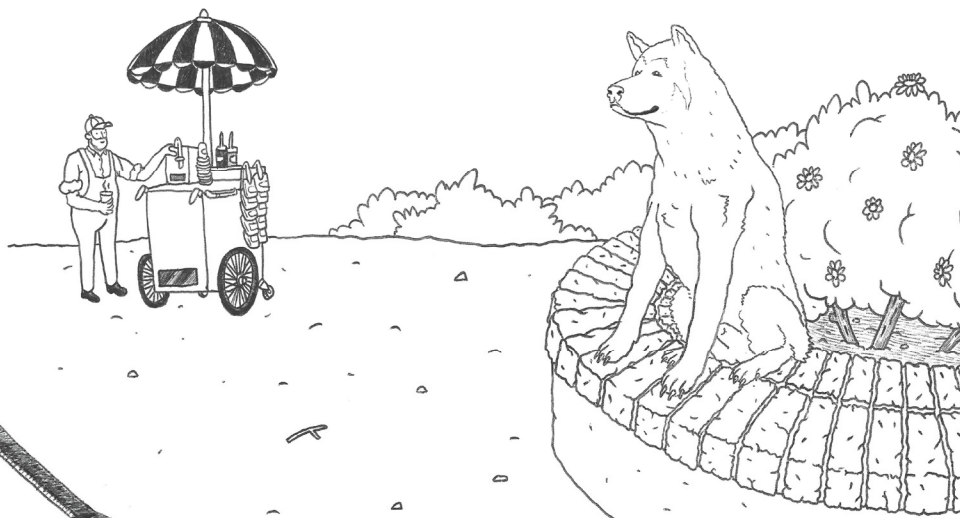
Čtyři z tanku a pes, 1966-70

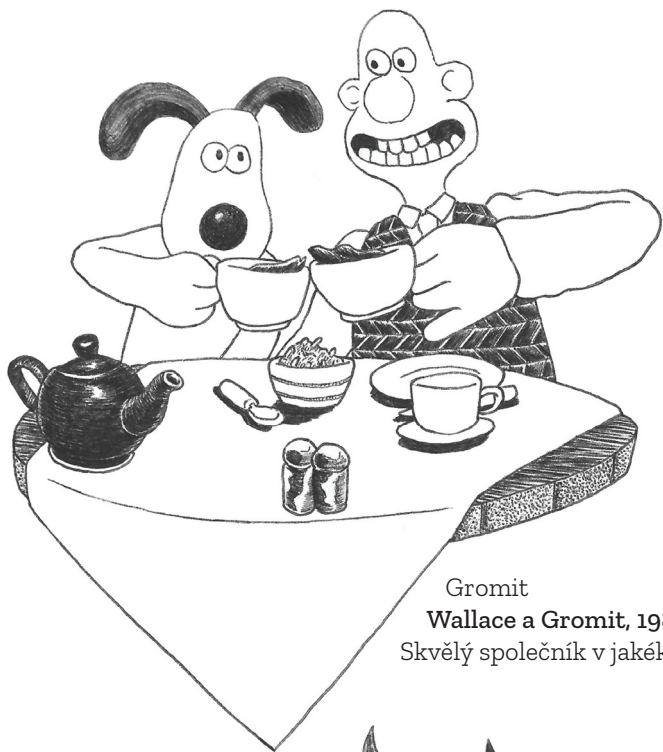
Legendární německý ovčák projíždějící se v tanku.

Hachico

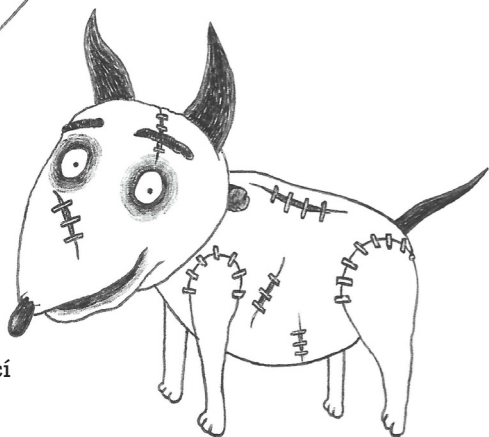
Hachico, příběh psa, 2009

Pes který denně čekal na svého pána na nádraží i pánově smrti.

Gromit
Wallace a Gromit, 1989-2008
Skvělý společník v jakékoliv profesi

Sparky
**Frankenweenie: Domáci
mazlíček, 2012**
Znovuoživený

Idefix

Asterix a Galové, 1967

roztomilý malý psík neroztomilého
velkého Obelixe

Lady a tramp

Lady a tramp, 1955

zamilovaní pejsi se špagetami

Snoopy
Snoopy o Vánocích, 1965

Závěr

Pes je důležitou součástí lidského života a světa vůbec. Člověk se sám považuje za pána tvorstva a utváří si svět ke svému obrazu. Jen skutečně malé procento ze všech plemen není poznamenáno nějakým lidským zásahem. většina z nich už svůj smysl postrádá. Málokdo chová ovce nebo chodí na lov. Uvědomme si tedy před pořízením psa, jaké máme možnosti a jaký ten pes je a k čemu je. Nemáme-li žádné zkušenosti s chovem, nepořizujme si rovnou nějaké lovecké, molossoidní nebo ovčácké plemeno! Ovčáci jsou velice aktivní a když nemají pohyb, dají to znát. Lovecká plemena mají pronásledující pudy a trestat psa za to, že následuje instinkt, je škoda a zbytečnost. Nepořizujme si psa jen proto, že se nám líbí. Uvědomme si, k čemu ho máme a také, že každý pes má jinou osobnost a potřebuje rozvíjet.

Netrapme je tedy!

Pes je vždy nejlepší přítel člověka, ale člověk může být nejhorší nepřítel psa.

BcA. Oldřich Holinka
Encyklopedie Nepsů, diplomová práce
Vedoucí práce: akad. mal. Renáta Fučíková
Jazyková korektura Anna Boučková
Vysázeno písmem Zilla Slab, 76 stran

Katedra výtvarného umění
Studijní program výtvarná umění
Obor ilustrace
Specializace ilustrace
Západočeská univerzita v Plzni Fakulta
designu a umění Ladislava Sutnara
Plzeň 2020

POJĎME DÁT
PSŮM KONEČNĚ
SMYSL

